

БӨЛІМ: ӘДІСТЕМЕЛІК ҚҰРАЛДАР

Lesson Study-мұғалімнің кәсіби өсуіне мотивацияЖАРИЯЛАНДЫ
06.06.2023СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/139965/**Мәжитов Бейбарс Нүркенұлы****Шымкент қаласының физика-математика бағытындағы Назарбаев Зияткерлік мектебі, Шымкент****методист, математика пәнінің мұғалімі****Даулетбай Мөлдір Нүркенқызы****Шымкент қаласының химия-биология бағытындағы Назарбаев Зияткерлік мектебі, Шымкент****математика пәнінің мұғалімі****Lesson Study-мұғалімнің кәсіби өсуіне мотивация**

Қазіргі, тез өзгертін әлемде білімге жоғары талаптар қойылады. Елдің болашағы және тұтастай алғанда мемлекеттің өркендеуі білім деңгейіне байланысты болады. Қазақстан білім беру саласын өзгертуде жоспарлы жұмысты бастады. Біздің өзгерістеріміз не үшін қажет? Білімді трансляциялау біздің қоғамның қазіргі қажеттіліктеріне сәйкес келмейді. Оқытуда жиі кездесетін тәсілдер, әдістер қазірдің өзінде ескірген. Оқыту біздің оқушыларымыздың мүдделеріне негізделмейді, тұлғаға бағытталған даму жоқ, біз әлсіз оқушылардың дамуына аз көңіл бөлеміз, олардың оқуға деген төмен мотивациясын зерттейміз, оларда сыни ойлауды дамытпаймыз. Біздің оқушылар іс жүзінде әрқашан өз білімдерін қолдана алмайды. Бірақ бұл қазіргі оқытуда өте маңызды. Әрине, оқушыларымыздың дүниетанымын өзгерту үшін бізге, мұғалімдерге ескі оқыту арсеналын қайта қарау керек, өзімізді өзгерту керек. Менің жолым болды, Мен бірінші «жетілдірілген» деңгейден өттім. Осы курстардан өткеннен кейін мен оқытуға деген көзқарасымды қайта қарастырдым, өзімді өзгерту керек, оқытудағы тәсілдерді түбегейлі емес, ішінара өзгерту керек деген қорытындыға келдім. Бұл менің жұмысыма түрткі болды. Біздің мектептің негізінде көп деңгейлі курстардан өткен мұғалімдер Кәсіби қоғамдастық құрды:»мектеп: іс-әрекеттегі зерттеу». 1-деңгейдегі мұғалімдер мектепті дамыту жоспарын әзірледі және осы жоспардың бір

тармағы Lesson Study өткізу болды. Бүгінгі таңда Lesson Study, менің ойымша, мұғалімдердің кәсіби өзара әрекеттесуінің ең жақсы тәсілі болып табылады, мектептегі кәсіби қоғамдастықты дамыту мен қалыптастырудың басты міндеттерінің бірі болып табылады. Lesson Study арқылы сабақ беретін мұғалім мен бақылаушылар шығармашылық тұрғыдан өсіп, бір-бірінен үйренуге мүмкіндік алады. Мұғалім өзінің педагогикалық арсеналын жетілдіреді, әріптестерімен кері байланыс арқылы кәсіби түрде өседі, ал бақылаушылар әр сабақты талқылау нәтижесінде рефлексия, талдау дағдыларын дамыта алады. Сабақты бағалайтын қатысушылар өздерінің педагогикалық білімдерін жетілдіреді, сабақты бірлесіп зерттеуге, күшті, орта және әлсіз оқушыға критерийлер жасауға үйренеді. Ең бастысы, Lesson Study мұғалімдердің шығармашылық өзара әрекеттесуіне ықпал етеді, бұл әдіс аясында ынтымақтастық мәдениеті қалыптасады, ол жиі жетіспейді, мұғалімдердің кәсіби өсу мотивациясының пайда болуына ықпал етеді.

Lesson Study ықпал етеді:

1. Оқыту мен оқытуды жақсарту. Оқытудың жалпы мәселелері талқыланатын баяндамалар мен семинарлар негізінен оқылатын жиналыстардан айырмашылығы, мұндай сабақтар оқыту практикасына бағытталған. Мұғалімдер оқушылардың оқуына қандай әдістер жақсы ықпал ететініне назар аударады. Оқу іс-әрекетінің қандай түрлері, формалары белгілі бір оқушыға сәйкес келеді, ойлауды дамытатын әдістер.
2. Зерттеу сабақтарын талдау мен материалдарды басқа оқытушылар іс жүзінде қолдана алады, мұғалімдерге әріптестерінің тәжірибесіне сүйенуге мүмкіндік береді.
3. Әріптестермен ынтымақтастық бар, өзара әрекеттесудің қолайлы эмоционалды атмосферасы құрылады.

Lesson Study тәсілін жүзеге асыру үшін келесі ережелерді сақтау қажет:

- мұғалімдер бір-біріне құрметпен қарауы
- әріптестер зерттеудің негізгі идеясын анықтайды. Кімге және қалай үйрету керек?
- әдебиетті зерттеу қажет.
- әріптестермен нақты сыныпты және «зерттелетін» оқушылардың 3 кандидатурасын, оқуға деген ынтаның күшті, орташа, әлсіз деңгейін анықтау.
- сабақтарды міндетті түрде бірлесіп жоспарлау, критерийлерді әзірлеу, материалды үш «зерттелетін» оқушы қалай меңгеретініне назар аудару.
- мұғалімдердің «зерттелген» оқушыларды бақылауы және олардың нәтижелерін бекіту.

— оқушылармен міндетті түрде сұхбат жүргізу, қандай қиындықтарға тап болғанын анықтау және сабақтың тиімділігі туралы олардың пікірлерін білу.

— зерттеу сабағын бітіргеннен кейін талқылау.

— алдын ала жасалған критерийлермен, жоспарлау процесінде жасалған күтілетін нәтижелермен салыстыру негізінде 3 «зерттелетін» оқушының оқуын бақылау, содан кейін болған өзгерістерді анықтау.

— жалпы сыныпты оқыту.

— белгіленген және үйренген негізінде кейінгі сабақтардың мақсаттарын бірлесіп әзірлеу және анықтау

— мұғалімдер тобының келесі сабақтарды бірлесіп жоспарлауы.

Бірқатар дәйекті сабақтарды өткізгеннен кейін топ оқыту тәсілдері мен әдістеріндегі өзгерістерді келіседі. Біздің мектеп базасында 12"К» сыныпта қатарынан сабақтар өткізілді, мұғалімдер – Жолдас М.Қ. (математика пәнінің мұғалімі), Шокибаева А.Н. (математика пәнінің мұғалімі, 2-деңгейден өтті), Е.А. Қонысбаев (математика пәнінің мұғалімі, «Дарынды балалармен жұмыс» бойынша тренер). Бірінші сабақты «Дифференциалдық теңдеулер» тақырыбы бойынша өтті. Талқылаудан кейін біз болжамдарымызды жоғары және орташа деңгейлі оқушылар растады деген қорытындыға келдік, біз олар үшін критерийлерді дұрыс жасадық, тіпті орташа деңгейлі оқушы бұрынғыға қарағанда белсенді жұмыс істеді, төмен деңгейлі оқушымен бірқатар қиыншылықтар болды, 2 сабақта оны топтық жұмысқа тарта алмадық, тек 3 сабақта оқушы жеке жұмыс кезінде белсенділік көрсетті. Сұхбаттасу кезінде жоғары және орташа деңгейлі оқушылар топтық жұмыс түрлерін ұнататынын, сабақта қызығушылық танытқанын, ал төмен деңгейлі оқушы бүкіл сыныпта жауап беруден қорқатынын, жауап беруде қателіктер жіберуден қорқатынын айтты. Біз келесі сабақтарда төмен деңгейлі оқушыға көбірек көңіл бөлу туралы шешім қабылдадық, сонда ол өзіне ыңғайлы жұмыс істейтін топты таңдайды. Келесі сабақтарда төмен деңгейлі оқушы біртіндеп ашыла бастады. Ол, әрине, белсенді болған жоқ, бірақ соған қарамастан жауап бере бастады, өз тұжырымдарын жасауға тырысты, «12.5.1.4 тұрақты коэффициентті сызықтық біртекті екінші ретті дифференциалды теңдеулерді шешу» оқу мақсатына байланысты сабақта қызығушылық танытты. Бірқатар дәйекті сабақтарды талдай отырып, мұғалімдермен оқушыларымыздың сабақтағы белсенді жұмысы, олардың жетістігі немесе сәтсіздігі, ең алдымен, мұғалімге байланысты деген қорытындыға келдік. Егер әр мұғалім өз сабағында көшбасшы екенін түсінсе, егер ол әдістер мен тәсілдердің бай арсеналын қолданса, сабақты әр оқушыға бағыттаса, оқушылардың әр санаты үшін тапсырмаларды жеке таңдайды. Жұмысқа төмен деңгейлі оқушыны да тарту керек. Бұл процеске қатысу бәрімізге өте қызықты болды. Бүкіл сыныпты емес, нақты оқушыларды бақылау әдеттен тыс болды. Біз мысалда көрдік, егер сабақта төмен деңгейлі оқушыға

жиі назар аударылса, оған қолдау көрсетсе, ол сабақта жұмыс істейді. Біз бүкіл сабақты «жоғарғы деңгейлі оқушыға» бағыттауға дағдыланғанбыз. Менің ойымша, бұл сәттің анықтамасы бақылау барысында біз үшін ең маңыздыларының бірі болып табылады. Барлық балаларда топта жұмыс істеуге деген құштарлықты қалай оятуға болады, оларды қалай ойлауға үйрету керек? Бұл сұрақтардың жауабы мұғалімге байланысты. Біз әлі толық жетістікке жете алмадық. Алайда, бақылау негізінде келесі қорытынды жасадық: оқушының белсенділігі қоршаған ортаға, мұғалімнің қолдауына байланысты, оқушыларға жеке көзқарас, дұрыс ойластырылған және құрастырылған тапсырмалар, жұмыстың әр кезеңі және әр оқушы үшін мақсаттарды анықтау қажет. Бұл тәсілмен сабақ әр оқушы үшін жарқын, бай, қызықты болады.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Центр педагогического мастерства АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», (2013), «Руководство для учителей по реализации подхода Lesson Study (исследование урока)», Астана.
2. Абдраманова Ж.Б., Биярова С.Б., Зейнолдина Г.Т. Lesson Study: өз сабағын зерттегісі келетіндер үшін: әдістемелік ұсыным. – Астана: «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығы, 2015. – 52 б.
3. Әлімов А. Интербелсенді әдістемені мектепте қолдану. – Алматы, 2015. – 180 б.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.